Hallituksen vuosikertomus 2022

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen

12.09.2023

Yksikön johtaja Miikka Rainiala

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

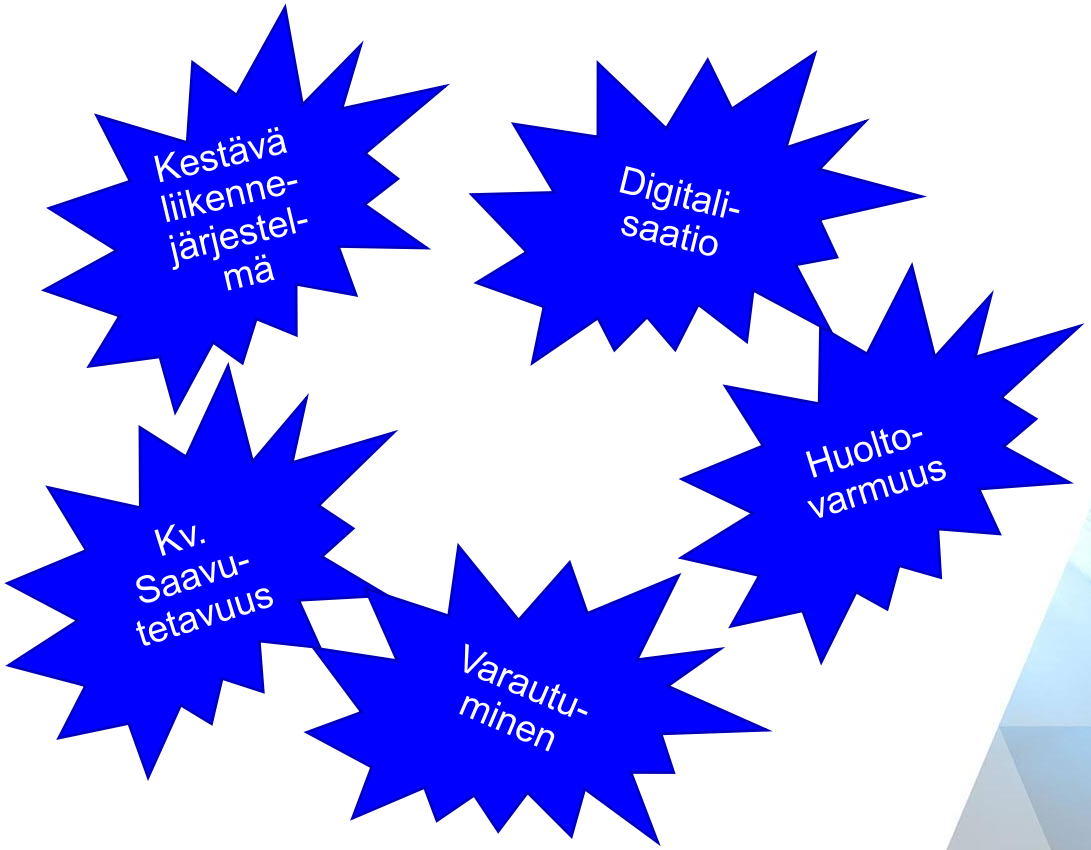

Fossiilittomaan liikenteeseen siirtyminen on vaatinut ja vaatii merkittäviä toimia. Kehitys on ollut oikean suuntaista, mutta siirtymässä on vielä tehostamisen varaa.

Digitalisaation vauhti on kiihtynyt, mikä on korostanut tietoturvallisuuden merkitystä yhteiskunnan palvelujen tarjonnassa. Tiedonhallinta sekä kansalaisten, yhteisöjen ja yritysten palveleminen entistä paremmin on ollut digitalisaation kehittämisen keskiössä.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on merkinnyt Suomen kansainvälisen saavutettavuuden ja logistisen aseman huomattavaa heikentymistä.

Huoltovarmuuden ja varautumisen merkitys digitaalisten yhteyksien, liikenteen ja viestinnän kehittämisessä on korostunut. Kyberturvallisuuden uhkataso on noussut korkeammalle kuin koskaan aiemmin.

Toimialan tuloksellisuus – yhteenveto

Tavoite	Arvo-sana	Keskeisiä aikaansaannoksia
Suomi on edelläkävijä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää	HYVÄ	Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen eli fossiilittoman liikenteen tiekartan toteuttamista jatkettiin. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskeinot ovat edenneet kansainvälisessä merenkulkujärjestö IMO:ssa ja kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä ICAO:ssa. Joukkoliikenteen rahoituksella turvattiin keskeisiä yhteyksiä koronaepidemian ja kustannusten nousun kurittamalla alalla. Junaliikenteen ostoliikennesopimuksella ylläpidettiin työmatkaliikenteelle ja matkailulle tärkeää palvelutasoa.
Liikenteen ja viestinnän verkot ja palvelut ovat helpottaneet arkea ja edistäneet elinkeinon-harjoittamista	HYVÄ	Liikenne 12 -suunnitelman toteuttamista jatkettiin. Liikenneverkon kehittämisessä on huomioitu suurimpien kaupunkiseutujen ja valtion väliset maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat MAL-sopimukset sekä elinkeinoelämän muuttuneet kuljetustarpeet ja investointisuunnitelmat. Taksimarkkinoita koskeneita muutoksia seurattiin selvityksillä ja valvontatoimilla. Verkkojen Eurooppa (CEF) -ohjelman tukea liikenteelle saatiin yli 100 miljoonaa euroa sotilaallisen liikkuvuuden ja rataverkon hankkeisiin, satamien kehittämiseen sekä sähkölatausinfrastruktuurin rakentamiseen. Lisäksi tukea saatiin noin 20 miljoonaa euroa Euroopan ja sen strategiset kumppanit yhdistävien digitaalisten runkoverkkojen suunnitteluun sekä 5G-yhteyksien parantamiseen Pohjois-Euroopan liikenneväylille.
Uudet toimintamallit ja innovaatiot ovat vauhdittaneet hyvinvointia ja kilpailukykyä	HYVÄ	Suomi laati digikompassin ensimmäisenä EU-jäsenvaltiona ja tuki siten EU:n digitalisaatiotavoitteiden toteutumista. Digitaaliset palvelut ja datan hyödyntäminen ovat edenneet merkittävästi koko liikennesektorilla. Liikennepalvelulaki on avannut dataa ja rajapintoja ja mahdollistanut uusien toimijoiden tuloa markkinoille. Logistiikan digitalisaatiossa keskeistä oli rahtitiedon sähköistämistä koskevan sääntelyn ja meriliikenteen ilmoituspalvelua koskevan sääntelyn toimeenpano. EU-sääntelyn ja liikenteen dataekosysteemin kehitystyön myötä saatiin muun muassa uusia palveluita satamien liikenteen ennakointiin. Viron kanssa solmittiin yhteistyösopimus Baltian käytävän logistiikan digitalisaatiokehittämisen yhteistyöstä. Digirata-hankkeen kehitys- ja verifiointivaiheessa rakennettiin testilaboratorio, käynnistettiin testiradan rakentaminen ja testattiin julkisten 4G- ja 5G-ra¬dioverkkojen toimivuutta junakulunvalvonnassa koko rataverkon alueella. Ensimmäisen kaupallisen rataosan valmistelu käynnistettiin. Yhteiskunnan kysyntään sääriippuvaisesta sähkön tuotannosta ja -kulutuksesta vastattiin uusilla energiasääpalveluilla. Niihin sisältyy myös avaruussää, jonka vaikutusten huomioiminen parantaa sähkönjakelijoiden ennakointivalmiutta.

Lausuman edellyttämät toimenpiteet käynnissä

- **Ajokorttilain kokonaisuudistus** *HE 146/2017 vp – EV 29/2018 vp (kohta 1)*
- **Uusi tieliikennelaki** *HE 180/2017 vp – EV 65/2018 vp*
- **Oikaisuvaatimus väliaikaiseen ajokieltopäätökseen** *HE 91/2019 vp – EV 75/2019 vp*
- **Taksipalveluiden saatavuuden parantaminen ja julkisesti tuettujen kuljetusten kehittäminen** *HE 176/2020 vp – EV 34/2021*
- **Laajakaistarakentamisen tuki** *HE 221/2020 vp – EV 195/2020 vp*
- **Ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimusten vaikutukset** *HE 70/2021 vp – EV 106/2021 vp*
- **Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032** *VNS 2/2021 vp – EK 23/2021 vp (kohta 1)*
- **Postilain muuttaminen** *HE 58/2022 vp – EV 246/2022 vp*
- **Tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuuden parantaminen** *HE 291/2022 vp – EV 290/2022* vp

Lausuma ei anna enää aihetta toimenpiteisiin

- **Uudet liikkumisvälineet** *HE 24/2015 vp – EV 110/2015 vp*
- **Luvanvaraista liikennettä koskevan sääntelyn noudattamisen viranomaisvalvonta** *HE 161/2016 vp – EV 27/2017 vp*
- **Ajokorttilain kokonaisuudistus** *HE 146/2017 vp – EV 29/2018 vp (kohta 2)*
- **Moottorikelkkailureittien avaaminen raskaille moottorikelkoille** *HE 185/2018 vp – EV 172/2018 vp*
- **Tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpano** *HE 50/2020 vp – EV 68/2020 vp*
- **Vahvan sähköisen tunnistamisen markkinat ja hintasääntelyn tarpeellisuus** *HE 237/2020 vp – EV 17/2021 vp*
- **Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032** *VNS 2/2021 vp – EK 23/2021 vp (kohta 2 - 4)*
- **Liikennepalvelulain hyvämaineisuus ja kuljettajan ajolupaa koskeva sääntely** *HE 194/2021 vp – EV 222/2021 vp*
- **Vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikainen tuki** *HE 171/2022 vp – EV 147/2022 vp*

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

11.9.2023